

Ženíjní vojsko

Počátky obranných staveb a ženijní práce

Doklady o činnosti, kterou v současnosti vykonávají ženisté, můžeme na našem území sledovat již od pravěku. Nejstarší pevnostní stavby u nás pocházejí z přelomu neolitu a eneolitu, z doby železné pak halštatské dvorce a keltská oppida s pokročilou fortifikací. Římské legie, po nichž na našem území zůstal opevněný tábor u Mušova, měly vojáky zvané fabbri určené k úpravám a stavbě cest. Opevněná sídla, hradiště, a jejich dobývání se v následujících staletích staly významnou součástí vojenství.

Středověká vojska bojovala hlavně o pevnostní stavby (hrady či opevněná města), které kontrolovaly území a důležité cesty. Dobývání hradů doprovázely intenzivní ženijní práce – obléhatelé budovali opevněné polní tábory, postavení pro artilerii (mechanickou, později palnou) a používali přibližovací zákopy a podkopy. Doloženy máme také přípravy tažení císaře Karla IV. do Braniborska roku 1378, kdy pro své vojsko nechal vyrobit provizorní pontonové mosty.

Čeští vojáci se vyznamenali nejen za husitských válek při četných obléháních, ale i po nich pod velením krále Jiřího z Poděbrad (osmnáctiměsíční obléhání Konopiště v letech 1467–1468 je nejdelším obléháním našich dějin), ale také obranou Vídně (1529) či opevněných pozic v karpatských průsmycích na východní Moravě během tureckých válek.

Obrovský význam měly ženijní práce za třicetileté války, kdy často klíčovou roli hrály polní opevněné tábory. Bez intenzivních ženijních prací na stavbě nových opevněných linií by ani švédské obléhání Prahy roku 1648 pravděpodobně neskončilo vítězstvím obránců.

Do ženijních dějin se zapsala i řada našich vojevůdců – Karel ze Žerotína, jenž se podílel na obléhání Golety a dobytí Tunisu (1535), Jan z Pernštejna a Albrecht z Valdštejna, jemuž užití polního opevnění přineslo vítězství v bitvě u Alte Vestu nad švédským králem Gustavem II. Adolfem roku 1632.

Císařský (vlevo) a švédský (vpravo) opevněný polní tábor u pevnosti Cheb (uprostřed) roku 1647. Dobová mědirytina poskytuje představu o obrovském rozsahu ženijních prací při budování opevněných polních táborů.

Petardu použil v císařském vojsku poprvé Jan V. z Pernštejna, habsburský vojevůdce a polní zbrojmistr, v roce 1597 při dobývání pevnosti Tata na Turcích.

(zdroj Wikimedia Commons)

Reliéf římského pontonového mostu na sloupu císaře Marka Aurelia z konce 2. století. Bojové scény na něm zobrazují příběh markomanských válek (166–180), během nichž se římské legie dostaly i na území dnešní České republiky a mimo jiné vybudovaly opevněný tábor u Mušova.

(zdroj Wikimedia Commons)

Díky „pernštejnské petardě“ (směřované náloži) dobyla roku 1598 císařská vojska maršála Adolfa Schwarzenberga pevnost Raab (dnes Győr). Dobový mědiryt zachycuje odpálení petardy v bráně pevnosti.

(zdroj Wikimedia Commons)

Dobový dřevorez znázorňující dobývání Vídně Turky roku 1529. Za pozornost stojí zobrazení podkopů hradeb a pokládání miny (nálože výbušnin) k vyhození hradeb.

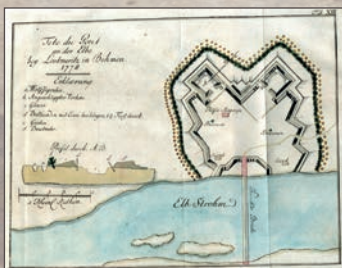
Vznik vojenských specialistů

Vznik stálých armád v 17. století byl spojen s rozvojem obléhací války a umocnil tak význam „ženistů“. Francouzský inženýr Sébastien Le Prestre markýz de Vauban systematizoval postup obléhacích prací a je také považován za zakladatele ženijního vojska. V jeho době prosluli vojáci z českých zemí úspěšnou obranou Vídně před Turky (1683).

Zkušenosti z bojů ukázaly na nutnost vyššího vzdělání u důstojníků řídicích obléhací práce či pevnostní stavby. Proto byly založeny vídeňská Vojenská inženýrská akademie (1717) a vojenský sbor inženýrů (1748). V rámci tereziánských a josefínských reforem vznikly z původních vojenských specializačních sborů sapérů (stavba polních opevnění), minérů (minová válka pod zemí), pionýrů (úpravy cest k průchodu vojska) a pontonýrů (stavba mostů). Až čtvrtina příslušníků těchto technických složek habsburské armády, kteří museli být vzděláni a zruční, pocházela z Čech, další pak z Moravy a Slezska. Naším nejslavnějším důstojníkem ženijních zbraní byl Josef Václav hrabě Radecký z Radče, který se roku 1796 stal velitelem rakouského pionýrského sboru.

Během válek poloviny 18. století, kdy boje zasáhly plnou silou naše území, se ženijní specialisté vyznamenali při obraně Brna (1742), Prahy (1757) či Olomouce (1758). Válku o bavorské dědictví (1778–1779) pomohly vyhrát dlouhé linie polního opevnění na horním Labi a Jizeře.

V 19. století byly výše uvedené sbory sloučeny do ženijního vojska. Naši vojáci z jeho řad vynikli například v bitvě u Aspern (1809), když prorazili francouzský pontonový most přes Dunaj a pomohli tak porazit Napoleona. Významnou úlohu sehráli také v největší polní bitvě na našem území u Hradce Králové (1866), když připravili řadu ústupových tras a pontonových mostů a během jediného dne vybudovali polní opevnění pro dělostřelectvo a pěchotu. V neposlední řadě se ženisté podíleli také na boji s přírodními katastrofami, jejich nasazení je doloženo již při povodni roku 1784.

Opevněné předmostí na Labi u Litoměřic v době války o bavorské dědictví (1778–1779) ukazuje rozsah ženijních prací včetně profilu opevnění.

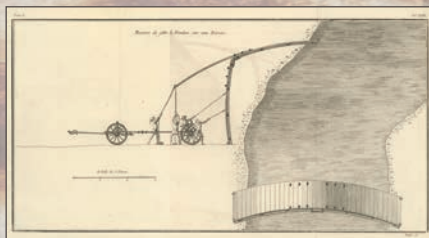
System vedení obléhacích zákopů (sap a paralel) dle francouzského inženýra a maršála Vaubana na ilustraci z vojenské příručky z počátku 18. století

Příprava brněnské pevnosti na obléhání roku 1742 zobrazuje probíhající ženíjní práce: zbourání části předměstí, zesílení stálého opevnění pevnosti prvky polního opevnění a položení linie záseků (pokácené stromy s větvemi proti nepříteli zpomalily postup pěchoty stejně jako pozdější ostnatý drát). (zdroj Wikimedia Commons)

Rakouská baterie moždířů v palebném postavení během obléhání Komárna za revolučních válek v letech 1848–1849

Transport a pokládání skládacího mostu dle francouzské vojenské příručky z roku 1757

Výstavba rakouského velkého opevněného předmostí u Florisdorfu u Vídně za prusko-rakouské války roku 1866. Během ní podali rakouští ženisté opakovaně vynikající výkony.

V zákopech první světové války

Krátce před první světovou válkou spadaly ženíjní práce v rakousko-uherské armádě především do kompetence praporů sapérů a pionýrů, jednodušší opevňovací práce v první linii však mohla provádět i pěchota. Před ní stál nelehký úkol vyrovnat se se stále ničivějšími následky palby z kulometů a dělostřelectva, které ještě před koncem roku 1914 zahaly vojáky na všech frontách do bezpečí zákopů. Postupem času byli stavitelé zákopů nuceni reagovat na další zdokonalování ve vývoji zbraní i bojové taktiky. Zatímco v dělostřelectvu přicházely ke slovu zbraně, které byly schopny zasáhnout zákopy obloukem shora, jako např. střely vypálené z mozdířů, houfnic nebo minometů, pěchota se snažila ztěct zákopy nasazením úderných skupin. Ke slovu však přišly i staletí staré bojové postupy, jako hloubení podkopů a podminování nepřátelských zákopů. Nasazeny však byly také nové nebo do té doby nevyužité zbraně, jako tanky, letectvo, či bojové plyny.

Z původního provizorního opevnění tak vznikaly stále propracovanější zákopové systémy o několika propojených liniích, jež umožňovaly obráncům rozptřeni svých sil více do hloubky obrany a poskytovaly jim čas na protiútok. Také jednotlivé obranné prvky se stále zdokalovaly. Zákopy byly vyztužovány traverzami, jež poskytovaly bezpečí i před boční palbou, lehké úkryty pěchoty z počátku války postupně nahrazovaly kaverny, těžké podzemní úkryty a betonové bunkry. Výsledek na ustálených úsecích front působil dojmem opevněných podzemních měst, která v předpolí doplňovaly souvislé řady překážek z ostnatých drátů.

Ženíjní jednotky (nejen) rakousko-uherské armády však nebyly využívány pouze na stavbu polních opevnění, nýbrž také při útocích na opevněné pozice. Rovněž zajišťovaly instruktážní opevňovací kurzy pro pěchotu a neocnitelné služby odvedly také při stavbě cest a mostů.

*Rakousko-uherské zákopy vyztužené traverzami a doplněné liniemi ostnatého drátu v Halči na východní frontě. Zdi jsou kvůli zpevnění vypleteny proutím.
(zdroj VÚA–VHA)*

Rakousko-uhersští sapéři při opevňovacích pracích

Pohled na rakousko-uherské zákopy, kryté před vzdušným pozorováním (zdroj VÚA-VHA)

Vyvážení materiálu při hloubení tunelu na italské frontě (zdroj VÚA-VHA)

Kaverna na italské frontě (zdroj VÚA-VHA)

Schematické vyobrazení podzemního zákopnického boje

Rakousko-uherské jednotky překračují na srbské frontě řeku Sávu pomocí pontonových mostů.

Ženíjní jednotky československých legií

První československé ženijní jednotky vznikly za první světové války v rámci československých legií v Rusku. Po vzniku Československého sboru 9. října 1917 byly v 1. a 2. čs. divizi vytvořeny 1. a 2. samostatná technická rota. Později vznikla i rota třetí, po reorganizaci Čs. sboru na Československé vojsko na Rusi 1. února 1919 podřízená 3. čs. divizi. Každá rota ve střeleckém pluku měla navíc družstvo zákopníků a telefonistů.

Ženíjní záležitosti spravoval armádní inženýr u štábu vojska. Odbor armádního inženýra se dělil na skupinu inspekčně-ženiijní a na skupinu dopravní. Odbornou přípravu ženistů měla od vzniku Čs. sboru na starosti ženijní záloha Záložní brigády. Od roku 1918 fungovalo též technické oddělení důstojnické školy inspektorátu čs. vojska.

Pro zabezpečení válečné ekonomiky Čs. sboru v Rusku vzniklo 19. července 1918 jeho Technické oddělení „Techod“. Do ledna 1919 řídilo téměř sto tovarů a dolů. Zabezpečovalo výrobu všeho potřebného pro existenci Čs. sboru, od mýdla přes munici až například k vaření piva. Od února byl Techod reorganizován na Technický odbor čs. ministerstva zahraničí.

Ve Francii vznikly u čs. pluků v lednu 1918 technické čtyři jejich pomocných rot. V Itálii byly z československých zajatců z řad vojáků ústředních mocností nejprve od února 1918 vytvářeny neozbrojené technické a zákopnické oddíly. Ty však byly od dubna přetvářeny na bojové střelecké pluky. Od června 1918 měl pak každý čs. pluk v Itálii oddíl zákopníků.

Kungurská fronta, stavba mostu přes říčku Kozial, 3. technická rota, 14. listopadu 1918. Zajímavé je, že vojáci pro účely fotografování vytvořili ze dvou zkřížených seker odznak ženijních jednotek v „nadživotní“ velikosti. (zdroj VÚA–VHA)

*Prohlubování zákopů Československé brigády na přelomu června a července 1917 před bitvou u Zborova
(zdroj VÚA–VHA)*

*Pozdější první velitel 1. samostatné technické roty ppor. Jaroslav Untermüller (uprostřed snímku s mapou v ruce) v zákopech u Zborova
(zdroj VÚA–VHA)*

*Technické oddělení štábu Československého sboru „Techod“ muselo v letech 1918–1920 zajistit výrobu všeho potřebného pro téměř stotisícovou československou armádu v Rusku, od výroby mýdla až například po provozování pivovarů. Na snímku personál čs. pivovaru v Kurganu na Sibiři v únoru 1919.
(zdroj VÚA–VHA)*

*Oprava bolševiky strženého železničního mostu u Šumkova na kungurské frontě na Urale 20. prosince 1918
(zdroj VÚA–VHA)*

*Zákopnický oddíl 2. čs. jízdního pluku „Sibiřského“ v roce 1920. Odznaky zákopníků, dvě zkrřížené sekyry na jejich rukávových štítcích, jsou dobře patrné.
(zdroj VÚA–VHA)*

Ženíjní vojsko v meziválečném období

Po vzniku Československa ženíjní vojsko sestávalo z pěti samostatných praporů. Na základě unifikace z října 1920 vzniklo pět ženíjních pluků, rozmístěných po celém území státu (v Terezíně, Kroměříži, Komárně, Bratislavě a Praze). Kromě nich existovaly ještě dva samostatné prapory, strojní v Praze a mostní v Bratislavě, které byly později do pluků začleněny. V dubnu 1926 se součástí ženíjního vojska stal železniční pluk v Pardubicích. Ten byl primárně určen k výstavbě drah všeho druhu, ale i k ničení tratí a objektů před jejich obsazením nepřítelem.

V roce 1934 vznikl v Bratislavě z částí dosavadních samostatných praporů šestý ženíjní pluk. O tři roky později byly zformovány ještě tři motorizované ženíjní prapory a čtyři motorizované ženíjní roty, začleněné do stávajících pluků. Motorizované ženíjní prapory byly dislokovány v Domažlicích, Mostu a Liberci.

Ženíjní vojsko převzalo technické vybavení rakousko-uherské provenience (např. mosty systému Birago či soupravu Herbertovu). Výcvik vycházel ze zkušeností z první světové války. Zaměřen byl především na budování hluboké, rozvětvené sítě zákopů se střeleckými stanovišti a překážkami.

K hlavním úkolům ženíjního vojska v meziválečném období patřilo zřizování komunikací, likvidace větších překážek, pomoc při budování opevnění a jeho obraně. Jeho možnosti však limitovalo nedostatečné materiální vybavení – převládaly pouze kompresory a těžká parní nebo pneumatická beranidla. Výcvik byl proto orientován na získání řemeslné a manuální zručnosti. Až do druhé poloviny 30. let byla většina jednotek hipomobilní, jen část jednotek (tři motorizované ženíjní prapory, čtyři motorizované ženíjní roty a mostní prapor) byla motorizovaná.

*Hlídkové čluny OMs-17
a OMs-21 na Dunaji*

Jezdeckto překonává vodní tok, zde s pomocí voru, který sestavili ženisté.

Výstavba železné mostní konstrukce – vrchol umu ženijního vojska

Improvizovaný most, vybudovaný za pomoci soulodí

Spolupráce dvou zbraní. Ženisté zajišťují bezpečnou přepravu vozatajské jednotky přes Dunaj.

Ženisté československé branné moci se výrazně podíleli na výstavbě stálého opevnění z let 1935–1938.

Ženisté v zahraniční armádě v letech 1939–1942

Po okupaci českých zemí 15. března 1939 Němci zřídili Protektorát Čechy a Morava. Snažili se udržovat zdání jeho omezené suverenity, a proto povolili vznik dvanácti praporů vládního vojska. Každý prapor obsahoval také jednu ženijní rotu. Československý vojenský odboj od počátku počítal s vládním vojskem jako zárodkem budoucí obnovené československé branné moci ve vlasti a umíšťoval v něm spolehlivé osoby. Současně odboj odesílal vojenské speciality, především letce, do zahraničí, kde měla po vypuknutí války vzniknout exilová armáda.

Po vypuknutí druhé světové války 1. září 1939 vznikl v Polsku Český a Slovenský legion, jež ale nebyl do porážky Polska vycvičen ani vyzbrojen. Na podzim 1939 pak byla obnovena československá armáda ve Francii. Československá 1. divize obsahovala 119. divizní ženijní rotu, přejmenovanou na 1. ženijní rotu. Každý z pěších pluků divize navíc ve své velitelské rotě obsahoval zákopnickou četnu. Na počátku června 1940 byly vyčleněny jednotky z 1. divize, mj. pěší pluky 1 a 2 a 1. ženijní rota odeslána na frontu. Ženijní rota byla krátce nato z přífrontového pásma odeslána do Bordeaux, odkud byla evakuována na lodi Forbin do Británie.

V prostoru soustředění 1. ženijní roty v přífrontovém pásmu již předtím převzali francouzský styčný důstojník Lt. Courrière a ppor. Jan Šmíd dobrovolně úkol udržet do večera 16. června most ve městě Brion-sur-Ource. K úkolu se přihlásilo 23 dobrovolníků se čtyřmi kulometry. Přes nepřátelské letecké útoky skupina úkol splnila a odrazila německý průzkum. Při ústupu do Dijonu se skupina 17. června za cenu jednoho padlého probila přes Arnay-le-Duc, ale poté byla rozdělena. Do Británie se podařilo dostat jedinému jejímu vojákovi. Jedenáct příslušníků skupiny padlo do zajetí, čtyři zůstali ve Francii, třem se podařilo dostat k čs. jednotkám na Středním východě, dva byli internováni ve Španělsku, odkud se dostali později také do Británie, a dva zůstali nezvěstní.

*Výcvik v budování zákopů ve Francii
(zdroj VÚA–VHA)*

Nákladní automobily Praga RV a Škoda 6ST6-L ženistů protektorátního vládního vojska (zdroj VÚA-VHA)

Soustředování československých dobrovolníků v Agde ve Francii na podzim 1939 (zdroj VÚA-VHA)

Nákladní loď Forbin, která po porážce Francie v červnu 1940 evakuovala ženijní rotu z Bordeaux do Británie.

Tribunu pro exilového prezidenta republiky Dr. Edvarda Beneše při jeho první návštěvě u čs. exilových jednotek v Cholmondeley v Británii 26. července 1940 postavili čs. ženisté za použití dílů pontonového mostu. (zdroj VÚA-VHA)

Příslušníci protektorátního vládního vojska byli v prvních válečných letech nasazováni na likvidaci následků přírodních katastrof. Na snímku prosekávání lednových bariér na vodních tocích.

Příslušníci vládního vojska při likvidaci polomů po zimní sněhové kalamitě

Ženisté v zahraniční armádě v letech 1942–1945

U československé vojenské skupiny v Sovětském svazu vznikla v roce 1942 nejprve zákopnická četa v rámci pomocné roty 1. československého samostatného polního praporu v SSSR. S praporem četa absolvovala bojové nasazení u Sokolova na počátku března 1943. Při nasazení u Kyjeva na podzim 1943 byla v rámci 1. čs. samostatné brigády v SSSR zformována ženijní rota, rozšířená na jaře 1944 na ženijní prapor. Po vzniku 1. čs. armádního sboru v SSSR v létě 1944 byl tento prapor podřízen přímo velení sboru. Jednotlivé brigády měly poté každá jednu ženijní rotu. Do konce války byly také ženijní roty brigád (s výjimkou 2. čs. samostatné paradesantní brigády v SSSR) rozšířeny na ženijní prapory. Náročný terén zejména v bojích v Dukelském průsmyku, zaplaveném německými minami, přinesl intenzivní nasazení ženijních jednotek.

Němci oprávněně nedůvěřovali protektorátnímu vládnímu vojsku. V květnu 1944 proto odeslali jedenáct z jeho dvanácti praporů ke strážní službě v severní Itálii. Na stranu italských partyzánů přešlo více než 800 vládních vojáků, z nichž téměř šest set po cestě přes Švýcarsko posílilo Čs. exilovou armádu ve Francii. V říjnu 1944 Němci prapory vládního vojska odzbrojili a do konce války je nasazovali jako pracovní jednotky na odklizení následků spojeneckého bombardování.

V létě 1943 byla v Británii sloučena čs. vojenská skupina ze Středního východu s Československou samostatnou brigádou. Následnou reorganizací vznikla Československá samostatná obrněná brigáda, jež obsahovala také ženijní rotu a mostní četou. Od podzimu do května 1945 brigáda obléhala německou posádku přístavního města Dunkerque ve Francii u hranic s Belgií. Podmáčený a zčásti zaplavený terén kladl značné nároky na ženisty brigády po celou dobu obléhání.

Protektorátní vládní vojáci na troskách železničních vagonů po bombardování ve Veroně v roce 1944

*Výcvik československých vojáků v překonávání vodního toku v Buzuluku v létě 1942
(zdroj VÚA–VHA)*

*Výcvik ženistů a dělostřelců 2. čs. samostatné paradesantní brigády v překonávání vodního toku v roce 1944
(zdroj VÚA–VHA)*

„Údolím smrti“ u Lago di Garda procházela železnice Verona – Brenner. Odstraňování následků náletů zde bylo pro vládní vojáky na jaře 1945 extrémně nebezpečné, protože trať byla každodenně bombardována spojeneckým letectvem.

*Ženisté Československé samostatné obrněné brigády prováděli od podzimu 1944 do jara 1945 hlídkování na zaplavených územích před Dunkerque na motorových člunech.
(zdroj VÚA–VHA)*

*Most Bailey Bridge, vybudovaný u Dunkerque ženisty Československé samostatné obrněné brigády.
(zdroj VÚA–VHA)*

Ženíjní vojsko v prvních poválečných letech

Po skončení 2. světové války začala obnova československé branné moci včetně ženijního vojska. Již v květnu 1945 byl položen základní organizační rámec vytvořením velitelství čtyř oblastí v Praze, Táboře, Brně a v Bratislavě každé se dvěma sbory a čtyřmi divizemi. Jednotlivé oblasti velely jedné ženijní brigádě se šesti ženijními prapory a náhradním praporem. V letech 1945–1946 postupně vznikly 1. ženijní brigáda v Terezíně, 2. ženijní brigáda v Písku, 3. ženijní brigáda v Kroměříži a 4. ženijní brigáda v Bratislavě. Pěší divize a rychlé divize měly vlastní ženijní prapory. Vedle ženijních brigád a praporů byla na podzim 1945 postavena také železniční brigáda umístěná v Pardubicích. Přípravu příslušníků ženijního vojska zajišťovalo Ženíjní učiliště v Litoměřicích. Celou strukturu ženijního vojska zastřešovalo Velitelství ženijního vojska Hlavního štábu čs. branné moci. Již v roce 1947 došlo k částečné redukci stávající struktury. Ženíjní brigády oblastí byly redukovány na ženijní pluky a ženijní prapory divizí se osamostatnily. Před rozsáhlou reorganizací v roce 1950 mělo ženijní vojsko čtyři ženijní pluky a devět ženijních praporů. Železniční brigáda byla v roce 1949 zrušena. Mezi hlavní úkoly ženijního vojska v prvních poválečných letech byla obnova dopravní infrastruktury a odminování oblastí. Odminovací práce prováděla československá armáda na 50 místech území státu, z toho 27 na Slovensku, 18 na Moravě a pěti v Čechách. Odstranila přitom 510 000 min a 1 142 vagonů munice a výbušnin. Ztráty vojáků při odminování činily 69 mrtvých, 20 těžce a 28 lehce raněných. V odminování se pokračovalo zvláště na východním Slovensku s přestávkami až do roku 1966. V létě a na podzim

1945 začalo ženijní vojsko s obnovou silniční a železniční infrastruktury. Na Slovensku dislokovaná 4. ženijní brigáda postupně obnovovala železniční mosty na řekách Hron, Váh, Malý Dunaj a na dalších místech. Obnovu poškozených mostů v Čechách a na Moravě prováděl především 13. ženijní prapor v Pardubicích, který do jara 1948 provizorně postavil na Moravě 27 a v Čechách osm mostů. Mnoho z nich sloužilo ještě řadu let po válce.

Při stavbě mostního soulodí

Ženisté staví provizorní most na Slovensku.

Likvidace leteckých pum patřila k velmi nebezpečným činnostem.

Ženíjní vojsko pomáhalo v zimě i při bourání ledu na řekách.

Stavba dřevěného mostu

V říjnu 1945 nastoupili k ženijnímu vojsku první vojáci prezenční služby.

Ženíjní vojsko v letech 1950–1989

V roce 1950 proběhla rozsáhlá reorganizace československé armády, při níž přešla na sovětský systém okruhů, armád (od roku 1958) a armádních (od roku 1954 střeleckých) sborů. V přímé podřízenosti Velitelství ženijního vojska (od roku 1969 Správa ženijního vojska) zůstaly ženijní brigáda a pontonový pluk. Dva vzniklé vojenské okruhy měly po jednom ženijním pluku a sbory po ženijním praporu. Vševojskovým divizím byly znovu podřízeny ženijní prapory. Při zrušení sborových velitelství a jejich kompletů v roce 1956 bylo ženijní vojsko posíleno o dva pontonové prapory a ženijní brigádu. O dva roky později již v míru byly stavěny dva vševojskové operační svazy (1. a 4. armáda), v jejichž sestavě byly ženijní brigáda, pontonový prapor a u 1. armády navíc ženijní zatarasovací pluk. V šedesátých letech došlo k dalšímu většímu naplnění svazků a útvarů ženijního vojska novou moderní technikou a k jeho dalšímu posílení. Vznikl další ženijní prapor a u těžkých dělostřeleckých brigád raketového vojska a dělostřelectva ženijní strojní prapory vybavené moderní ženijní technikou. V roce 1969 se organizační struktura Československé lidové armády ustálila na dalších dvacet let na dva vojenské okruhy (Západní a Východní vojenský okruh) a dva vševojskové operační svazy (1. a 4. armáda). Západní vojenský okruh měl ve své sestavě 73. pontonový pluk (od roku 1986 10. pontonová brigáda) v Kostelci nad Labem a jeden prapor samohybných soulodí zrušený v roce 1977. Ve stejném roce přebral od silničního vojska 7. ženijní silniční brigádu v Hodoníně. Pod Východní vojenský okruh spadal 6. ženijní pluk (Sered') reorganizovaný v roce 1977 na 6. ženijní brigádu. 1. a 4. armáda měly po jednom pontonovém praporu, které byly v roce 1977 rozšířeny na pontonové pluky (91. Litoměřice a 72. Kamýk nad Vltavou).

V roce 1989 mělo ženijní vojsko ženijní, ženijní silniční a pontonovou brigádu a dva pontonové pluky. Odbornou přípravu zajišťovalo Ženíjní technické učiliště, které po několika redislokacích bylo v roce 1969 umístěno do Holešova. Při změně systému vojenského školství bylo v roce 1972 zrušeno. Vojáci ženijního vojska pomáhali při rozvodnění Váhu, Nitry a Hronu v roce 1954. O tři roky později se zúčastnili záchranných prací v okolí města Pirna na území NDR a v roce 1965 byli nasazeni při rozsáhlých povodních na řece Dunaji na jižním Slovensku. Ženísté nezasahovali jenom při povodních, ale i při jiných živelních pohromách. V roce 1957 stavěli vichrem strhané chmelnice na Lounsku nebo v roce 1961 sanovali sesuv půdy u města Handlová.

Vojáci loďní roty při výcviku

*Žáci Ženijního technického učiliště
v Litoměřicích*

*Nácvik překonání vodního toku
pomocí pontonové mostové soupravy*

Samohybné pásové soulodí GSP-55

*Vojáci ženijního vojska na cvičení
Družba 82*

15. ženijní záchranná brigáda a její ženijní prapor

V souvislosti s reformou Armády České republiky jako nový prvek pozemních sil vznikla 1. prosince 2003 15. ženijní záchranná brigáda. Její velitelství bylo vytvořeno v posádce Bechyně, a to především z vojáků a občanských zaměstnanců zrušených ženijních útvarů: 2. ženijního praporu v Janovicích nad Úhlavou, 7. ženijního praporu v Hranicích, 11. ženijního pluku v Litoměřicích a výcvikového střediska specialistů ženijního vojska v Litoměřicích.

Útvary brigády nebylo nutné nově budovat, protože došlo k převzetí 4. ženijního praporu v Bechyni, který byl reorganizován na 151. ženijní prapor, a tehdejších záchranných a výcvikových základen, které byly později reorganizovány na 152. záchranný prapor v Kutné Hoře, 153. záchranný prapor v Jindřichově Hradci, 154. záchranný prapor v Rakovníku, 155. záchranný prapor v Bučovicích, 156. záchranný prapor v Olomouci a 157. záchranný prapor v Hlučíně.

151. ženijní prapor byl v té době jediným ženijním praporem Armády České republiky. Tento ženijní prapor byl určen k poskytování bojové ženijní podpory pro 4. brigádní úkolové uskupení na bázi 4. brigády rychlého nasazení anebo pro 7. brigádní úkolové uskupení na bázi 7. mechanizované brigády s důrazem na opatření k zabezpečení pohybu vlastních vojsk a omezení pohybu nepřítele, provádění opatření k uchování bojeschopnosti a plnění úkolů všeobecné ženijní podpory.

Tvořily jej především dvě ženijní mechanizované roty, dále ženijní zatarasovací a odminovací rota (zrušena od roku 2006), ženijní komunikační (od roku 2006 ženijní mostní) rota, ženijní stavební rota, rota pro likvidaci výbušných prostředků s klíčovými ženijními schopnostmi zřizování, udržování, odstraňování výbušných a nevýbušných zátarasů, stavění mostů pomocí mostních automobilů nebo mostních tanků a přepravníků mostů, výstavby mostů nebo přívozů z pontonové mostové soupravy, budování ochranných staveb, úpravy a udržování cest s využitím zemních strojů, likvidace výbušných prostředků a ženijního průzkumu.

Dozer Caterpillar D5N XL je určen k provádění zemních prací, zejména hnutí, rozrývání a přemísťování zeminy na krátké vzdálenosti při přípravě terénu nebo ochranných objektů. Na snímku jsou společně s dozery D5N vidět i starší dozery DZ-110a při budování ochranných valů vojenské základny ve vojenském výcvikovém prostoru Doupov.

Mínový vrhač MV-3 je určen ke zřizování protitankových minových polí na dálku. Za necelé dvě minuty je schopný zaminovat území o rozloze jednoho hektaru a dostřelí až do vzdálenosti tří kilometrů.

Otáčení pontonového mostu ze soupravy PMS do osy mostu s využitím kotvícího pontonového vozidla Tatra 815 PMS a motorových člunů MO-634 a MO-2000 Veronika

Univerzální dokončovací stroj UDS-114a je určen k provádění nejrůznějších ženijních prací, zejména k budování obranných postavení jednotek v terénu, spojovacích zákopů, velitelsko-pozorovacích stanovišť. Stroj lze použít i k úpravě terénních nerovností.

15. ženijní záchranná brigáda a její záchranné prapory

Záchranné prapory 15. ženijní záchranné brigády byly určeny pro podporu základních složek integrovaného záchranného systému (IZS) při mimořádných událostech – při pohromách nebo jiných závažných situacích ohrožujících životy, zdraví, majetkové hodnoty nebo životní prostředí.

Síly a prostředky záchranných praporů mohly být efektivně nasazeny při záchrane osob a odstraňování následků živelních pohrom, při průmyslových a ekologických haváriích, při demolicích budov a vyprošťování ze zvalů, při složitých dopravních nehodách, radiačních a chemických haváriích (např. likvidaci ropných havárií na vodních tocích) dále při potápěčských pracích, likvidaci polomů a rozsáhlých lesních požárech apod.

Jejich úkolem bylo zabezpečit dodávky elektrické energie a nouzové zásobování pitnou vodou, podílet se na zásobování materiálem pro humanitární potřeby nebo při evakuaci obyvatelstva včetně zabezpečení nouzového ubytování.

Každý záchranný útvar měl materiální základnu humanitární pomoci (MZHP), kterou byl schopen plně rozvinout do 24 hodin. Její kapacita činila max. 450 osob, jejich příjem mohl započít prakticky ihned po vybudování prvních stánků pro ubytování a prostorů pro příjem nemocných či raněných osob. MZHP byla určena k zabezpečení základních životních potřeb (ubytování, příprava a výdeji stravy i k nezbytnému ošacení) postiženého obyvatelstva při mimořádných událostech, a to na dobu nezbytně nutnou.

K neznámějšímu nasazení záchranných praporů došlo při záchrane životů, materiálních hodnot a při odstraňování následků povodní v letech 2003 a 2006. Záchranné prapory byly zařazeny mezi tzv. ostatní složky IZS a zahajovaly práce ve prospěch civilního obyvatelstva jako první ze všech součástí AČR.

Dne 30. září 2008 byla ukončena činnost 15. ženijní záchranné brigády a současně s ní i všech šesti záchranných praporů, konkrétně 152. záchranného praporu v Kutné Hoře, 153. záchranného praporu v Jindřichově Hradci, 154. záchranného praporu v Rakovníku, 155. záchranného praporu v Bučovicích, 156. záchranného praporu v Olomouci, které byly zrušeny nebo zreorganizovány v nové útvary pozemních sil Armády České republiky a 157. záchranného praporu v Hlučíně, který byl jako jediný ze záchranných praporů předán do podřízenosti Ministerstva vnitra České republiky.

152.
záchranný
prapor
v Kutné
Hoře

153.
záchranný
prapor
v Jindřichově
Hradci

154.
záchranný
prapor
v Rakovníku

155.
záchranný
prapor
v Bučovicích

156.
záchranný
prapor
v Olomouci

157.
záchranný
prapor
v Hlučíně

Mapa České republiky s vyznačením působnosti 152. záchranného praporu v Kutné Hoře, 153. záchranného praporu v Jindřichově Hradci, 154. záchranného praporu v Rakovníku, 155. záchranného praporu v Bučovicích, 156. záchranného praporu v Olomouci a 157. záchranného praporu v Hlučíně

Pásový obojživelný transportér PTS-10 156. záchranného praporu Olomouc určený pro přepravu materiálu nebo automobilů či osob při překonávání vodních toků. Dále může být používán pro přepravu raněných nebo výsadku v plné zbroji.

155. záchranný prapor Bučovice během záchraňování osob po simulované srážce malého užitkového automobilu Škoda 1203 a osobního vlaku

Návštěva prezidenta České republiky Václava Klause u 157. záchranného praporu Hlučín v roce 2006.

156. záchranný prapor Olomouc během cvičení Havárie 2006 ve vojenském výcvikovém prostoru Libavá při vyprošťování osob z havarovaného vozidla Škoda 120L pomocí hydraulického hadicového nářadí

15. ženijní brigáda a její ženijní prapory

Reorganizací 15. ženijní záchranné brigády vznikla dne 1. října 2008 15. ženijní brigáda. Tvořilo ji velitelství 15. ženijní brigády, jehož součástí byly kromě velení a štábu ještě odbor technické a informační podpory EOD, provozní četa (2011 až 2013 rota) a 151. ženijní prapor v Bechyni, 152. ženijní prapor v Rakovníku, 153. ženijní prapor v Olomouci, Samostatná záchranná rota Rakovník a Samostatná záchranná rota Olomouc.

Ženijní prapory byly určeny k poskytování bojové ženijní podpory s důrazem na opatření k zabezpečení pohybu vlastních vojsk a omezení pohybu nepřítele, provádění opatření k uchování bojeschopnosti a plnění úkolů všeobecné ženijní podpory.

151. ženijní prapor, předurčený prioritně k plnění úkolů všeobecné ženijní podpory, tvořily zejména tyto jednotky: rota pro likvidaci výbušných prostředků, ženijní stavební rota, ženijní mostní rota, rota všeobecné ženijní podpory (později ženijní rota) s rozhodujícími schopnostmi zneškodňování a likvidace konvenční i nekonvenční munice a improvizovaných výbušných prostředků, projektování, stavění, opravování, renovování a modifikování prostorů rozmístění vojsk, polních dočasných táborů a hlavních zásobovacích cest, zřizování a udržování mostového nebo přívozoového přepraviště z pontonové mostové soupravy a ženijního průzkumu.

152. ženijní prapor a 153. ženijní prapor, které byly předurčeny k plnění úkolů bojové ženijní podpory ve prospěch 4. brigády rychlého nasazení a 7. mechanizované brigády, tvořily jednotky ženijní mechanizované roty, roty pro likvidaci výbušných prostředků, ženijní stavební roty a další se zásadními schopnostmi zřizování výbušných a nevýbušných zátarasů, provádění ničení objektů s využitím ženijní munice a dalších prostředků, výstavby vojenských mostů z mostních automobilů, likvidace konvenční i nekonvenční munice a improvizovaných výbušných prostředků, projektování, stavění, opravování, renovování a udržování prostorů rozmístění vojsk, polních dočasných táborů, základen a hlavních zásobovacích cest a ženijního průzkumu.

Možnosti ženijní brigády, skladba techniky a existence vojenských záchranných útvarů – samostatných záchranných rot – předurčovala ženijní brigádu i pro využití ve prospěch obyvatel v případě živelních pohrom a jiných mimořádných událostí.

Ženista-strojník při výcviku v obsluze motorové rozbrušovací pily, jako jedné z mnoha součástí SMM (soupravy malé mechanizace) sloužící k provádění ženijních prací u ženijních stavebních jednotek.

Ženisté ze 151. ženijního praporu sestavili přívozové souloží z pontonové mostové soupravy PMS poháněné dvěma moderními remorkérovými čluny MO-2000 Veronika k přepravě bojových tanků T-72M4 CZ ze 73. tankového praporu přes řeku Labe.

Útočný člun RUSB-M je používán v rámci záchranné a vyprošťovací skupiny při překonávání vodních překážek plavbou obojživelnými prostředky nebo jízdou tanků pod vodou i pro vysazování ženijních průzkumníků a potápěčů.

Ženisté od 152. ženijního praporu jako obsluhy mostních automobilů při cvičení ve vojenském výcvikovém prostoru Doupov. Automobil mostní AM-50 je určen k přemostování překážek o šířce 10 až 12,5 metru, a to mostem o jednom poli nebo ke stavbě mostu o více polích (max. osmi).

15. ženijní brigáda a samostatné záchranné roty

Samostatná záchranná rota Rakovník a Samostatná záchranná rota Olomouc, které vznikly 1. října 2008, byly stejně jako v minulosti všechny záchranné prapory předurčeny pro podporu základních složek integrovaného záchranného systému (IZS) při mimořádných událostech – při pohromách nebo jiných závažných situacích ohrožujících životy, zdraví, majetkové hodnoty nebo životní prostředí. Samostatnou záchrannou rotu tvořily záchranná četa, četa chemické ochrany a četa podpory.

Síly a prostředky samostatných záchranných rot mohly proto být efektivně nasazeny při záchraně osob a odstraňování následků živelních pohrom, při průmyslových a ekologických haváriích, při demolicích budov a vyprošťování ze závalů, při složitých dopravních nehodách, při radiačních a chemických haváriích, při nouzovém osvětlování místa havárie, při zabezpečování dodávky elektrické energie, při nouzovém zásobování pitnou vodou, při potápěčských pracích, při likvidaci polomů, při rozsáhlých lesních požárech, při likvidaci ropných havárií na vodních tocích, při zásobování materiálem pro humanitární potřeby nebo při evakuaci obyvatelstva včetně zabezpečení jejich nouzového ubytování. I proto každá samostatná záchranná rota disponovala materiální základnou humanitární pomoci.

Současně byly tyto roty schopny zřizování dekontaminačních míst při haváriích v jaderných elektrárnách Temelín a Dukovany. Samostatné záchranné roty byly zařazeny mezi tzv. ostatní složky IZS a zahajovaly práce ve prospěch civilního obyvatelstva až na vyžádání operačního a informačního střediska Hasičského záchranného sboru České republiky.

Kromě toho byly tyto samostatné roty připraveny vyčleňovat osoby, materiál a techniku do záchranného týmu UNSAS (United Nations Stand-by Arrangements System) k plnění humanitárních úkolů ve prospěch jiných zemí a mezinárodních organizací. K nejnámějším cvičením záchranného týmu UNSAS AČR patřilo odborně taktické cvičení organizované ve vojenském výcvikovém prostoru Březina v roce 2011, při kterém byly reálně procvičeny různé scénáře záchranných operací a sladěna spolupráce štábu týmu UNSAS AČR s operačním střediskem UN (United Nations).

Presto byly dne 30. listopadu 2013 jak Samostatná záchranná rota Rakovník, tak Samostatná záchranná rota Olomouc zrušeny.

Odmořovač, příslušník čety chemické ochrany v ochranném obleku, při dekontaminaci. Každá samostatná záchranná rota disponovala četou chemické ochrany předurčenou k dekontaminaci osob, techniky a materiálu.

Záchranní záchranných družstev s lezeckými schopnostmi při poskytování pomoci zraněné osobě. Vojenští lezci byli vycvičeni i pro vyhledávání a záchranu osob zaklíněných či uvízlých ve studnách nebo jeskyních.

Cisternová automobilová stříkačka CAS 32 na podvozku Tatra 815 při naplňování vodou z řeky Labe na Vodním cvičišti v Litoměřicích. Tato stříkačka byla používána při výcviku záchranných hasičských družstev záchranných čet samostatných záchranných rot na hašení požárů vysoce hořlavých látek. Technika proto byla pravidelně využívána i na letištích při výcvicích se Vzdušnými silami Armády České republiky.

15. ženijní pluk a jeho ženijní prapory

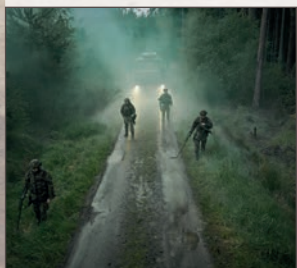
Reorganizací 15. ženijní brigády vznikl dne 1. prosince 2013 15. ženijní pluk. Tvořilo jej velení a štáb pluku, Centrum technické a informační podpory EOD, provozní četa, prvek posádkové podpory a 151. ženijní prapor v Bechyni a 153. ženijní prapor v Olomouci, v jejichž struktuře byla do konce roku 2019 i záchranná rota.

Dne 1. ledna 2020 byl 15. ženijní pluk znovu zreorganizován a do dnes jej tvoří velení a štáb, Centrum technické a informační podpory, provozní četa, prvek posádkové podpory, 151. ženijní prapor a 152. ženijní prapor, vše s dislokací v Bechyni a 153. ženijní prapor s dislokací nadále v Olomouci.

Úkoly 15. ženijního pluku v nové organizační struktuře jsou vázány na cíle výstavby, k nimž se ženijní vojsko zavázalo spojencům v Severoatlantické alianci. Z toho důvodu byly vytvořeny dva ženijní prapory, konkrétně 151. ženijní prapor a 153. ženijní prapor, pro poskytování bojové ženijní podpory brigádním úkolovým uskupením vystaveným na bázi 4. brigády rychlého nasazení nebo na bázi 7. mechanizované brigády. Struktura těchto ženijní praporů je v zásadě identická a klíčovými jednotkami jsou dvě roty bojové ženijní podpory, ženijní speciální rota, velitelská rota, rota logistiky a obvažiště.

Současně byl vytvořen nový 152. ženijní prapor, který je připraven s pontonovou rotou, dvěma rotami všeobecné ženijní podpory, rotou pro likvidaci výbušných prostředků, rotou logistiky a s obvažištěm zajišťovat všeobecnou ženijní podporu sborovým jednotkám NATO.

Dne 31. prosince 2022 byly u ženijních speciálních rot 151. ženijního praporu a 153. ženijního praporu zrušeny ženijní speciální čety, čímž se definitivně uzavřela kapitola záchranných jednotek v ženijním vojsku. Ze zrušených čet byla dnem 1. ledna 2023 u 152. ženijního praporu vytvořena nová ženijní jednotka na rotě pro likvidaci výbušných prostředků, konkrétně tým vojenského pokročilého pátrání.

Skupina bojových ženistů plní úkoly při uvolňování cest od výbušných hrozeb. Na snímku jsou zachyceni ženijní specialisté při plnění úkolů s využitím moderních detektorů MIMID a vozidel Tatra T-810.

Potápěči z družstva potápěčů pobřežní čety pontonové roty 152. ženijního praporu při přípravě k plnění potápěčských prací při výcviku na Labi. V pozadí je připravený modernizovaný útočný člun RUSB-M s obsluhou pro převoz potápěčů do místa sestupu pod vodní hladinu.

Výcvik pyrotechniků EOD s robotem Talon V, který může být doplněn různými nástavbami. Tou nejdůležitější je tzv. Hazmat, verze určená ke zjišťování bojových chemických, biologických, průmyslových nebo radioaktivních látek. Pyrotechnici se přepravují s nezbytným materiálem do místa plnění úkolu pomocí lehkých obrněných vozidel Iveco vybavených zbraňovou stanicí 7,62 mm.

„Rampu – Chop! Rampu – Na kolena! Rampu – Na ramena! Rampu – Hod!“ Tak na tyto povely musí umět přesně reagovat pontonisté při překlápní čtyřstakilové ocelové rampy zpět na palubu po odjezdu poslední techniky z přívozového soulodí postaveného z pontonové mostové soupravy PMS. Připraví tak soulodí k rychlému odplutí od břehu a dokončení koloběhu na zřízeném přepravišti. Nosnost soulodí může být za zvláštních podmínek až 150 tun.

Odminovací komplet BOŽENA B-5 při odminování terénu. Jedná se o dálkově ovládané bezosádkové vozidlo vybavené rotačním cepovým zařízením k plošnému odminování terénu od protipěchotních i protitankových min. Stroj může být využit také k likvidaci křovin a nízkých porostů.

15. ženijní pluk a jeho aktivní záloha

Aktivní záloha (AZ) 15. ženijního pluku jako součást zálohy ozbrojených sil České republiky je vytvářena v době míru na principu dobrovolného převzetí výkonu branné povinnosti státním občanem ČR na určitou dobu a za podmínek stanovených zákonem. K tomuto účelu byly v souladu s Konceptí výstavby Armády ČR 2025 k 3. červenci 2016 u 15. ženijního pluku vytvořeny tři jednotky AZ – záchranná rota AZ a pontonová rota AZ u 151. ženijního praporu v Bechyni a záchranná rota AZ u 153. ženijního praporu v Olomouci.

Od 1. ledna 2020 byla pro vojáky AZ vytvořena i jednotlivá služební místa ženijních specialistů ve velení a štábu 15. ženijního pluku. Současně ke stejnému datu ve struktuře 151. ženijního praporu zůstala jen jedna záchranná jednotka, a to záchranná rota AZ. Pontonová rota AZ byla převedena od 151. ženijního praporu do struktury nově vytvořeného 152. ženijního praporu v Bechyni. Druhá záchranná rota AZ zůstala dále ve struktuře 153. ženijního praporu v Olomouci.

Při poslední reorganizaci 15. ženijního pluku provedené k 31. prosinci 2022 byly záchranné roty AZ v Bechyni a Olomouci definitivně zrušeny a místo nich byly od 1. ledna 2023 vytvořeny nové ženijní jednotky AZ, konkrétně dvě roty bojové ženijní podpory AZ, které jsou svým složením prakticky identické s profesionálními rotami bojové ženijní podpory.

Záměrem je, aby vojáci AZ byli využíváni při doplňování neobsazených služebních míst profesionálních vojáků rot bojové ženijní podpory a pontonové roty 15. ženijního pluku, a tedy pro plnění úkolů ženijní podpory na území České republiky, případně i mimo něj.

Ženijní jednotky AZ jsou však bez techniky. Vojáci AZ jsou proto připravováni na technice profesionálních ženijních jednotek. V reálném životě to znamená, že se ženisté AZ s jednotkami ženijních praporů společně účastní vojenských cvičení, a to včetně mezinárodních cvičení a prezentací ženijního vojska Armády České republiky na veřejnosti.

Vojáci AZ 151. ženijního praporu při nácviku činnosti během poskytování první pomoci. K metodickému nácviku první pomoci je pod odborným dohledem zdravotníka z praporečního obvaziště využívána nezbytná pomůcka, figurína KAREL.

Musado je moderní bojový systém, jehož základní prvky musí zvládnout nejen profesionální voják, ale např. i pontonista AZ 152. ženijního praporu. Příprava na boj muže proti muži je organizována pravidelně pod dozorem vycvičených instruktorů z tělovýchovného centra prvku posádkové podpory Bechyně.

Stavba vojenských stanů vojáky AZ 151. ženijního praporu při výstavbě materiální základny humanitární pomoci (MZHP), která slouží k zabezpečení základních životních potřeb postiženému obyvatelstvu na nezbytně nutnou dobu. MZHP funguje jako provizorium a osoby jsou z tohoto zařízení následně odesílány do dalších stacionárních humanitárních zařízení.

Velmi důležitou součástí výcviku vojáků aktivní zálohy jsou ostré střelby z ručních zbraní, konkrétně na snímku je vidět střelba z pistole Pi vz. 82. Nicméně, dnes i jednotky AZ jsou cvičeny ve střelbě z pistole Pi CZ75 SP-01 Phantom a útočné pušky ÚP CZ 805 BREN. K jejich realizaci je využívána Pěší střelnice přímo v areálu kasáren Bechyně.

Ostatní ženijní jednotky Armády České republiky

Ženijní vojsko bylo a stále je organickou součástí Armády České republiky. Bylo a je určeno k poskytování ženijní podpory ostatním druhům vojsk plněním nejsložitějších ženijních prací. Svou činností vytvářelo a vytváří podmínky ke splnění cílů boje.

V souvislosti s reformou Armády České republiky současně se vznikem jediného ženijního útvaru v novodobé historii ženijního vojska, 15. ženijní záchranné brigády, vznikly 1. prosince 2003 u mechanizovaných praporů obou brigád (4. brigády rychlého nasazení a 7. mechanizované brigády) pouze ženijní čety. Současně byla ke stejnému datu vytvořena i ženijní četa u tankového praporu 7. mechanizované brigády. V roce 2008 vznikly u obou zmíněných brigád nově lehké motorizované prapory, jejichž nezbytnou součástí se stala i ženijní družstva, později reorganizovaná rovněž na ženijní čety. U odborných brigád, poté odborných pluků, mimo ženijního pluku, byla vytvořena podle potřeby ženijní družstva.

Všechny tyto jednotky ženijního vojska Armády České republiky jsou určeny k ženijní podpoře přípravy a vedení všech druhů bojové činnosti. Plněním úkolů ženijní podpory vytváří podmínky pro bojovou a další činnost vlastních vojsk, ztěžují činnost nepříteli a způsobují mu ztráty ženijními prostředky. Tvoří je zpravidla ženijní družstva a ženijní strojní družstva se schopnostmi provádění ženijního průzkumu, budování ochranných staveb, zřizování výbušných a nevýbušných zátarasů, opravování a udržování cest s využitím ženijní techniky jako např. kolových nakladačů KN-251, popř. traktor-rypadel JCB-4CX a univerzálních dokončovacích strojů UDS-114a. V případě tankového praporu i s možností překonávání překážek prostřednictvím mostních tanků MT-55A a přepravníků mostů PM-55 nebo pomocí návěsných odminovacích zařízení KMT-6 a výbušných odminovačů VO s jedenácti táhlymi náložemi trhaviny.

Současně byly ve štábech praporů, oddílů, pluků, brigád a velitelství pozemních a vzdušných sil a krajských vojenských velitelství vytvořena služební místa pro ženijní specialisty k odbornému řízení ženijních prací ve své podřízenosti. Od 1. ledna 2020 byla tato místa vytvořena i ve štábu Velitelství teritoriálních sil v Táboře a také ve štábu Velitelství pro operace v Praze.

Ženisté a tankisté od 73. tankového praporu při výcviku s výbušným odminovačem VO. VO je zařízení, které je používáno při zřizování průchodů v protitankových minových polích. Jde o přívěs tažený za tankem, ze kterého jsou při průjezdu minovým polem vytahovány táhlé nálože, po jejichž odpálení se vytvoří sto metrů dlouhý a pět metrů široký průchod. Tanky plníci tento úkol musí být v přední části vybaveny speciálním zařízením, pomocí kterého jsou míny při průjezdu minovým polem před pásy tanku vyorány a odsunuty na bok tanku tak, aby jej nepoškodily.

Ženíjí specialisté od 43. výsadkového pluku a z 601. skupiny speciálních sil trénují mechanické násilné vstupy do objektu na cvičném dveřním rámu. K překonání uzamknutých vnitřních nebo venkovních dveří využívají moderní soupravu páčidel.

Bojový ženista z ženijní čety 44. lehkého motorizovaného praporu v Jindřichově Hradci při práci s cvičnou protitankovou minou bakelitovou PT-Mi-Ba III v okopu pro adjustaci na Ženíjním cvičišti Sádlno ve vojenském újezdu Boletice.

Ženista od 43. výsadkového pluku z Chrudimi při výcviku v násilných vstupech do objektů na cvičišti v posádce Bechyně. K balistickým násilným vstupům je využívána samonabíjecí brokovnice Benelli M3T ráže 12/76 zavedená do výzbroje 43. výsadkového pluku a 601. skupiny speciálních sil.

Ženisté v nedávných zahraničních operacích

Ženijní vojsko připravovalo a vysílalo své ženijní specialisty do zahraničních operací. Ženisté tak byli zastoupeni zpravidla v misích na území bývalé Jugoslávie, Iráku, Afghánistanu, Estonska nebo při nasazení v Jordánsku.

Na jihu Evropy šlo o mise pro ženijní specialisty, kteří byli součástí zejména mnohonárodnostních mírových sil SFOR (Stabilisation Force), později EUFOR a KFOR (Kosovo Force) a kteří se podíleli zejména na údržbě, popř. opravách pozemních komunikací a na likvidaci nalezené nevybuchlé munice nebo likvidaci minových polí. Později se ženisté významně zapojili do střežení a monitorování kosovsko-srbské hranice, zajištění bezpečnosti, ochrany menšin a kulturních památek v prostoru odpovědnosti proti hrozbě útoků radikálních extremistických skupin, a to přípravou a zasazením 14. a 16. kontingentu KFOR.

Nelze však nepřipomenout účast v misi IZ SFOR na území Iráku, kdy vybraní ženijní specialisté působili jako humanitární odřad v rámci 7. polní nemocnice v Basře. Posláním tohoto odřadu byl vedle vyhledávání a likvidace nevybuchlé munice i výcvik místního obyvatelstva v těžení, úpravě a distribuci vody.

V Asii šlo o mise pro specialisty EOD (Explosive Ordnance Disposal), kteří byli součástí misí ISAF nebo RSM (International Security Assistance Force, Resolute Support Mission) a kteří se v rámci mezinárodních bezpečnostních podpůrných sil nebo později mise rozhodné podpory svými schopnostmi podíleli společně s americkými spojenci na plnění úkolu v oblasti likvidace výbušných zařízení včetně těch podomácky vyráběných. Nejprve tyto úkoly plnili na letišti KAIA (Kabul Afghanistan International Airport) v Kábulu, později i v provincii Lógar z americké základny Shank nebo provincii Parwán z letecké základny Bagrám.

Bojovní ženisté byli vysláni např. i do Jordánska, kde pomáhali při plošném odminování. K plnění tohoto úkolu byly využity dva nově zavedené odminovací komplety BOŽENA B-5, díky nimž byli i jordánští ženisté schopni v údolí řeky Jordán zlikvidovat naplavené miny, které tam zbyly po předchozích izraelsko-arabských konfliktech.

Ženísté ženijního strojního družstva ženijní čety kontingentu KFOR při nakládání materiálu pomocí univerzálního dokončovacího stroje Tatra 815 UDS-114a na sklápěč Tatra 815 S-3 pro zabezpečení oprav komunikací. V pozadí na snímku je vidět práce ženisty s kolovým nakladačem KN-251.

Ženísté 151. ženijního praporu z Bechyně zasazení v Kosovu. Na snímku likvidují žiletkový ostnatý drát Concertina na vojenském opevnění postaveném z HESCO bariér, moderních gabionů, jež chrání před smrtícími účinky střel z ručních zbraní nebo výbušnin. Concertina je jedním z klíčových materiálů používaných vojáky nejen k ochraně důležitých objektů, ale např. i při zřizování zátarasů. Podle účelu použití bývá použit žiletkový drát o různých průměrech.

Bojoví ženisté ze 152. ženijního praporu v Rakovníku společně s bojovými ženisty ze 153. ženijního praporu v Olomouci zaškolují jordánské vojáky v obsluze dálkově ovládaného odminovacího kompletu BOŽENA B-5. Tento komplet je schopen provádět plošné odminování pomocí rotujících řetězů, na jejichž koncích jsou upevněna tzv. kladívka, jimiž dokáže úderem aktivovat nevybuchlé protipěchotní nebo protitankové miny.

Bechynští pyrotechnici EOD při plnění úkolů sběru povýbuchové stop tzv. postblast analýzy na spojeneckém vozidle RG-31, které vjelo na improvizované výbušné zařízení umístěné pod povrchem komunikace při patrole během zasazení v zahraniční operaci na území Afghánistanu.

Ženisté v aktuálních zahraničních operacích

Ženíjní vojsko aktuálně připravuje a pravidelně vysílá své ženisty do zahraničních operací na Sinaji, v Iráku, na Slovensku a v Lotyšsku, popř. Litvě.

Na Sinajském poloostrově jde o roční pozorovatelskou misi MFO (Multinational Force and Observers), do které ženijní vojsko každoročně přispívá vyčleňováním ženijního specialisty v důstojnické hodnosti, zejména stavebního zaměření.

V Iráku jde o půlroční operaci OIR (Operation Inherent Resolve), ve které ženijní specialisté v rámci jednotlivých uskupení vykonávají poradní činnosti pro irácké ozbrojené složky za ženijní odbornost.

Na Slovensku jde o půlroční misi MN BG SVK (Multinational Battlegroup in Slovakia), do které ženijní vojsko přispívá vybranými specialisty, jejichž úkolem je svojí přítomností podpořit a demonstrovat odhodlání spojenců bránit státy na východním křídle Severoatlantické aliance, odstrašit možného agresora a v případě napadení území Slovenska jej i bránit.

V Lotyšsku jde o půlroční misi pro ženijní specialisty, kteří byli a jsou součástí španělské roty kanadského kontingentu, který svými schopnostmi odstrašuje nepřítele na východní hranici v rámci alianční předsunuté přítomnosti eFP (enhanced Forward Presence). Jako první byly připraveny tři rotace ženijního úkolového uskupení vystavěného na bázi pontonové čety s pontonovou mostovou soupravou, které aktuálně vystřídaly dvě rotace ženijního úkolového uskupení na bázi ženijní zatarasovací čety s minovými vrhači MV-3.

Za zmínku bezesporu stojí i nasazení našich vyškolených pyrotechniků EOD v půlroční misi eAP (enhanced Air Policing) v Litvě, kdy se svými schopnostmi likvidace střel používaných letouny JAS-39 Gripen nezištně přispívají k bezpečnému zajištění operací Vzdušných sil Armády České republiky. Hlavním úkolem mise eAP bylo střežení vzdušného prostoru Litvy, Lotyšska a Estonska v rámci integrovaného systému protivzdušné a protiraketové obrany NATO. Důležitost této mise potvrzuje více než 40 ostrých startů.

Náčelník štábu 152. ženijního praporu z Bechyně major Ing. Martin Žerava přebírá ocenění při nasazení v zahraniční operaci MFO (Multinational Force and Observers) na Sinajském poloostrově. Jeho hlavními úkoly tam byla zejména odborná pomoc při výstavbě předsunutých základen, kontrolních stanovišť (tzv. checkpointů) nebo zajišťování dopravy, údržeb či oprav.

Ženíjní zastoupení ze 151. ženijního praporu v Bechyni v zahraniční operaci OIR (Operation Inherent Resolve). Těto mise se jako ženijní poradci účastní nejlepší ženijní specialisté.

Bojovní ženisté ze 153. ženijního praporu v Olomouci jako součást 1. úkolového uskupení Armády České republiky MN BG v Lotyšsku při odpálení imitační kontejnerové střely z minového vrhače MV-3 upevněného na nákladním vozidle Tatra 810 v rámci certifikačního cvičení Wolverine Shield.

Ženisté 9. úkolového uskupení Armády České republiky předsunutých sil v Lotyšsku při výstavbě nevybušného zátarasu z žiletkového drátu Concertina, který je v ženijním vojsku užíván jako moderní verze ostnatého drátu. Podle počtu použitých svítků se z žiletkového drátu zřizují jednoduché, dvojité nebo trojitě žiletkové ploty.

Ženisté a integrovaný záchranný systém České republiky

Integrovaný záchranný systém je obecně používán v přípravě na vznik mimořádné události a při potřebě provádět současně záchranné a likvidační práce dvěma anebo více složkami integrovaného záchranného systému.

V souladu se zákonem č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, jsou vyčleňované síly a prostředky ozbrojených sil, tedy i ženijního vojska, ostatními složkami integrovaného záchranného systému a lze je využít k záchranným a likvidačním pracím. Ostatní složky integrovaného záchranného systému poskytují při záchranných a likvidačních pracích plánovanou pomoc na vyžádání. Současně v souladu se zákonem č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky, lze dočasně použít ženijní vojsko k záchranným pracím a likvidaci následků pohromy s potřebným vojenským materiálem pod velením příslušného velitele nebo náčelníka, k němuž dochází, pokud příslušné správní úřady, orgány územní samosprávy nebo požární ochrana nemohou zajistit záchranné práce nebo likvidaci následků pohromy vlastními silami.

Pro představu, například při likvidaci následků povodní v Libereckém kraji v roce 2010 ženisté postavili celkem 20 mostních provizorií z MS-21 o celkové délce 363 metrů a jedno mostní provizorium z TMS o délce 66 metrů. Na stavbu jedné MS-21 bylo potřeba asi 30 ženistů a 16 kusů techniky, stavba trvala jeden až tři dny. Na stavbě TMS se podílelo 45 ženistů s 26 kusy techniky a stavba trvala 14 dní. Při odstraňování následků povodní bylo v průběhu tří měsíců nasazeno až 178 osob se 128 kusy techniky na den.

Poslední zkušenosti z nasazení ženistů v rámci integrovaného záchranného systému má ženijní vojsko ze záchranných prací z období šíření nákazy covid-19, která postihla v roce 2020 a 2021 i Českou republiku. Ženijní vojsko se tak podílelo zejména svými vojáky na nasazování odběrových týmů, střežení hranic České republiky, zabezpečení voleb, hlídkování na hranicích okresů České republiky a hlavně na poskytování pomoci v domovech pro seniory a nemocnicích. Své úsilí ženisté vynaložili i při zabezpečování provozu očkovacího centra v pražské O2 aréně.

Kromě této zkušenosti byli ženijní specialisté nečekaně vyžádáni i k nasazení na jižní Moravě v létě roku 2021, kdy obce na Břeclavsku a Hodonínsku

doslova zdevastovala extrémní bouře s tornádem. Jako první se za ženijní vojsko do likvidačních prací a do potřebné pomoci obyvatelstvu v místě mimořádné události zapojili ženisté ze 153. ženijního praporu v Olomouci se svojí ženijní a stavební technikou (zejména dozery D6K XL, rypadly UD-S-114a, UDS-214a, rypadlo-nakladači JCB-4CX, smykem řízenými nakladači JCB-170 Robot a sklápěči S-3), které postupně několikrát vystřídali ženisté ze 151. ženijního praporu a 152. ženijní praporu v Bechyni. Jejich práce v šesti rotacích od konce června do začátku srpna spočívala zejména v likvidaci a odvozu stavební suti, likvidaci „černých“ skládek, odvozu komunálního odpadu. Celkově bylo do této operace, s příznačným názvem POHROMA, zapojeno na 83 strojníků a řidičů s 36 kusy ženijní techniky.

V červnu 2013 vytvořila rozvodněná Vltava koryto, které rozdělilo Císařský ostrov v Praze na dvě části. Živel ohrožoval čistírnu odpadních vod. Čtyři desítky ženistů z Rakovníka nejprve zatarasily plavební kanál mezi Císařským ostrovem a Stromovkou, jímž přitékala do koryta voda, a následně koryto zavezly kamením.

V červenci 2007 byli záchranáři 154. záchranného praporu Rakovník nasazeni při likvidaci ohniska výskytu ptačí chřipky u Chocně a v Netřebech. Jejich úkolem bylo vybudování dezinfekčního koridoru pro osoby a techniku a zabezpečení pomocných prací při vynášení utracené drůbeže a úklidových a dezinfekčních prací v ohniscích nákazy.

Stavba náhradního mostu z mostní soupravy MS-21. Most o délce 21 metrů je schopen unést zatížení až 60 tun. K převezení všech dílů jsou zapotřebí tři nákladní vozidla, významným pomocníkem při výstavbě je jeřáb. Minimální počet ženistů k výstavbě takového silničního provizoria je dvanáct.

Ženíjní vojsko v letech 1990–2003

V návaznosti na politické změny, které se udály po sametové revoluci v Československu, později České a Slovenské Federativní republice a následně České republice se postupně formovala Československá lidová armáda, přes Československou armádu do podoby Armády České republiky a logicky tomu tak bylo i u jednotlivých druhů vojsk, včetně útvarů a jednotek ženijního vojska.

Po revoluci byl obrovský tlak na rovnoměrné rozdělení vojsk na území společného státu čechoslováků na základě kterého byly v roce 1992 vytvořeny tři velitelství Západ v Táboře, Střed v Olomouci a Východ v Trenčíně, kdy každé z těchto velitelství mělo ve své podřízenosti ženijní útvary, kde klíčovým prvkem byly ženijní brigády v Litoměřicích, Hodoníně, Seredi a ženijní prapory vševojskových divizí, později mechanizovaných brigád.

Významným milníkem bylo rozdělení republiky na dva samostatné státy Česko a Slovensko, kdy v roce 1993 vznikla Armáda České republiky. Tento okamžik se podstatně podepsal i na její struktuře a velikosti a tedy i síle ženijního vojska, protože došlo výraznému poklesu počtů ženistů v armádě.

Ženíjní vojsko mělo útvary a jednotky v rámci pozemního vojska, sil územní obrany a brigád podřízených 1. armádnímu sboru v Táboře a 2. armádnímu sboru v Olomouci a v rámci sil rychlého nasazení, které byly podřízeny přímo Generálnímu štábu Armády České republiky. U každé mechanizované brigády byl ženijní prapor. Mechanizované prapory ženijní jednotku neměly. U 1. armádního sboru byla součástí vojska územní obrany pontonová brigáda a ženijní technický pluk. U 2. armádního sboru byl pouze ženijní technický pluk územní obrany. Brigáda rychlého nasazení měla pouze ženijní rotu.

Ženíjní vojsko bylo od roku 1997 tvořeno 1. výcvikovou a mobilizační základnou ženijního vojska vytvořené z 1. ženijní brigády a ženijními prapory mechanizovaných brigád. V roce 1998 vznikl 4. ženijní prapor 4. brigády rychlého nasazení. V roce 2000 byl vystavěn 11. ženijní pluk pro podporu 1. mechanizované divize. V silách územní obrany byly klíčovými prvky pontonová brigáda a ženijní pluk.

Za zmínku stojí, že od roku 2001 byl uveden v život Den ženisty. Svátek, při kterém si pravidelně v letních měsících čeští ženisté připomínají dobrovolné nasazení ženistů 1. ženijní roty ve Francii, kteří na řece Seině 14. června 1940 dokázali zastavit postup protivníka.

Nicméně, 1. výcviková a mobilizační základna ženijního vojska byla v polovině roku 2003 zreorganizována na výcvikové středisko ženijního vojska 4. velitelství pro výcvik a tvorbu doktrín a následně v listopadu roku 2003 definitivně zrušena. Ke stejnému datu byl zrušen i 11. ženijní pluk a všechny ženijní prapory mechanizovaných brigád, včetně ženijního praporu brigády rychlého nasazení stejně jako ženijní jednotky v silách územní obrany.

Výcvik strojníků PTS-10 na Novém vodním cvičišti v Litoměřicích na řece Labe. Na snímku po ukončení plavby vyjíždí plovoucí transportér PTS-10 přepravující náklad v podobě nákladního automobilu terénního středního Praga V3S.

TATRA T-813 PMS při vytažení říčního dílu pontonové mostové soupravy z Labe. Celá pontonová mostová souprava mimo jiné obsahovala 32 říčních dílů a 4 pobřežní díly, ze kterých bylo možno postavit pontonový most o délce 227 metrů a nosnosti 60 tun nebo přívozová soulodí nosnosti až 170 tun. Obsluha jednoho dílu tvořili dva ženisté. Na snímku je obsluha při soustředěné přípravě pontonových jednotek z Hranic, Janovic nad Úhlavou, Bechyně a Litoměřic na vodním cvičišti.

Výstavba prvního mostního pole nízkovodního dřevěného mostu na Novém vodním cvičišti v Litoměřicích. Na snímku ženisté ze 4. ženijního praporu z Bechyně při práci s trámcem. Ženisté byli schopni po vytýčení osy mostu postavit jednoproudový nebo dvouproudový most o nosnosti až 60 tun. Ženijní práce zahrnovaly uložení pobřežního prahu s nájezdem na most, stavbu rámových nebo pilotových podpor, kladení stativ, trámců, příčných mostin, kolejových podlažin, obrub a připevnění příčného vyztužení na podporách mostu, včetně podélného vyztužení v mostních polích.

Příprava ženijních specialistů Armády České republiky

Příprava ženijních specialistů ve všech hodnostních sborech doznala neuvěřitelných změn. Příčinou byly reorganizace prováděné v závislosti na politickém vývoji v naší společnosti. Vojáci ženijního zaměření v minulosti byli zpravidla připravováni na vysokých vojenských školách, na vojenské střední odborné škole nebo na výcvikové základně, popřípadě ve středisku. Dnes k přípravě budoucích ženijních důstojníků ženijní vojsko využívá již jen dvou ženijních kateder na Univerzitě obrany v Brně.

Katedra ženijní podpory garantuje a provádí výuku problematiky řízení ženijní podpory operací ve studijních oborech Vojenský management a Řízení a použití ozbrojených sil. Rozvíjí vědeckou a výzkumnou činnost v oblasti ženijní podpory činností vojsk.

Katedra se podílí na zpracování normativních aktů ve prospěch ženijního vojska AČR se zaměřením na použití sil a prostředků ženijního vojska a řízení ženijní podpory boje.

Úkolem katedry ženijních technologií je příprava technicky zaměřených specialistů ženijní odbornosti. Odborná příprava je rozdělena do těchto oblastí: ženijní podpora, teorie a diagnostika konstrukcí, vojenská infrastruktura a ženijní stroje.

Vědeckovýzkumná činnost katedry je zaměřena na potřeby vojsk a státních subjektů, zejména v oblastech ochrany, navrhování a výstavby kritické a vojenské infrastruktury, diagnostiky stavebních konstrukcí a ženijní strojní techniky.

Expertní činnost katedry spočívá zejména v posuzování poruch konstrukcí vojenských staveb a navrhování jejich nápravy, navrhování i pomoci při realizaci náhradních přemostění z různých materiálů, pomoci při specifikacích požadavků na stavební konstrukce ve výběrových řízeních a v odborné pomoci při posuzování plnění stavebních zakázek.

K přípravě ženijních specialistů ženijní vojsko současně využívá Úseku přípravy ženijního vojska u Velitelství výcviku – Vojenské akademie ve Vyškově. Úkolem úseku je příprava ženistů, strojníků a obsluh ženijních strojů prioritně pro jednotky ženijního vojska Armády České republiky.

Budoucí ženijní důstojníci, absolventi Univerzity obrany, při výuce v laboratoři vojenských staveb na pracovišti laboratoře zemín na Fakultě vojenských technologií v Brně.

Ženisté mohou být i odborníky se znalostmi zásad vědecké a výzkumné práce, schopní samostatně a tvůrčím způsobem řešit složité teoretické a praktické úkoly ženijní podpory. Na snímku je vidět jeden z absolventů doktorského studijního programu Fakulty vojenských technologií při skládání slavnostního slibu během promoce na Univerzitě obrany.

Ženisté Armády České republiky jsou mimo jiných ženijních prací připravováni i pro provádění nebo řízení trhacích prací malého nebo velkého rozsahu s ostrou ženijní municí. Tuto odbornou způsobilost mohou získat absolvováním příslušných kurzů na Úseku přípravy ženijního vojska u Vojenské akademie ve Vyškově nebo absolvováním ženijních kateder na Univerzitě obrany v Brně. Praktický výcvik je prováděn zpravidla ve vojenských újezdech Březina nebo Boletice.

Výstavba mostních provizorií je nedílnou součástí ženijních schopností, které ženisté získávají na kurzech organizovaných Ministerstvem dopravy České republiky zpravidla ve Výcvikovém středisku Ministerstva dopravy v Kojetíně. Mezi nejčastěji využívané patří kurzy na stavbu náhradních mostů ze souprav MS-21 a těžkých mostových souprav TMS. Získané dovednosti byly ženisty nespočetněkrát uplatněny při odstraňování následků povodní na území Česka.

Ženisté na zahraničních pracovištích

Ženíjní vojsko Armády České republiky pravidelně vysílá své nejlepší ženijní specialisty do struktur NATO, a to obvykle na čtyři zahraniční pracoviště. Tím prvním je ženijní centrum výjimečnosti (Military Engineering Centre of Excellence – MILENG COE) se sídlem v německém Ingolstadtu, ve kterém obsazujeme služební místo štábního důstojníka. V minulosti sídlilo toto centrum v německém Mnichově.

Druhé pracoviště je v centru výjimečnosti pro likvidaci výbušných prostředků (Explosive Ordnance Disposal Centre of Excellence – EOD COE) ve slovenském Trenčíně, kde obsazujeme služební místo staršího EOD důstojníka.

Třetí pracoviště je v centru výjimečnosti pro boj proti improvizovaným výbušným zařízením (Counter Improvised Explosive Devices Centre of Excellence – CIED COE) ve španělském Madridu, kde obsazujeme služební místo analytika prohledávacích operací.

Díky tomu, že jsme členy výše uvedených center výjimečnosti, do kterých každoročně s ostatními členskými státy přispíváme rovným dílem, máme zvýhodněnou možnost vysílat naše ženijní a pyrotechnické specialisty do vysoce odborných kurzů, jež v souladu se standardizačními dohodami pořádají jednotlivá centra, a to jak pro vojáky z jednotek, tak pro velení a štáby.

Čtvrté pracoviště je na velitelství v nizozemském Brunsumu, kam ženijní vojsko obvykle vysílá štábního důstojníka jako ženijního specialistu.

Ženíjní vojsko využilo i nabídky Evropské obranné agentury (European Defence Agency – EDA) a vysílá své pyrotechniky EOD do Evropského centra pro manuální neutralizaci výbušných zařízení (European Centre for Manual Neutralization Capabilities) v rakouské Vídni.

Nezbytná není pouze odborná připravenost ženistů, ale neméně důležitá je i znalost anglického jazyka, která musí zpravidla odpovídat úrovni C1.

Zkušenosti získané na všech těchto pracovištích jsou ženisty a pyrotechniky EOD zpravidla předávány do ženijního vojska na funkcích napříč jednotlivými úrovněmi velení a řízení v souladu s nastaveným kariérním řádem profesionálního vojáka.

Ženíjní pracovní skupina MILENG-WG při setkání v německém ženíjním centru výjimečnosti MILENG-COE v Ingolstadtu

České zastoupení v ženíjním centru výjimečnosti (MILENG CoE) a účast na konferencích ženíjních náčelníků NATO je nezbytnou součástí úkolů ženíjního vojska Armády České republiky.

Výcvik pyrotechnika EOD v jednom z vysoce profesionálních kurzů k výrobě podomácky vyráběných výbušnin Homemade Explosives (HME) ve vojenském výcvikovém prostoru Lešť na Slovensku

Zástupci členských zemí centra výjimečnosti pro likvidaci výbušných prostředků EOD-COE ve slovenském Trenčíně

Zástupci členských zemí centra výjimečnosti pro boj proti improvizovaným výbušným zařízením CIED-COE při zasedání řídicího výboru tohoto centra v hlavním sále

Zástupci členských zemí centra výjimečnosti pro boj proti improvizovaným výbušným zařízením CIED-COE ve španělském Madridu

*Divizní ženijní rota československé 1. divize ve Francii měla ve výzbroji také dva protitankové kanony ráže 25 mm.
(zdroj VÚA–VHA)*

DÍKY VÁM MŮŽEME POMÁHAT

číslo sbírkového účtu
44665522/0800
variabilní symbol **918**

VOJENSKÝ FOND
SOLIDARITY

fonsolidarity.army.cz

© Ministerstvo obrany České republiky, 2019

Autoři výstavy: Ženíjní vojsko AČR a VHÚ Praha

Fotografie a dokumenty: VHÚ Praha, 15. ženijní pluk

Grafické řešení: Adéla Zemanová

Jazyková redakce: Tierra Xaver

© Ministerstvo obrany České republiky – VHÚ Praha, 2023